

ментам. Діяльність нотаріату має певну спільність з діяльністю інших органів цивільної юрисдикції. Разом з тим, нотаріальна форма охорони й захисту відрізняється від інших форм. Особливість нотаріальної форми полягає в тому, що вона, як правило, спрямована не на безпосередній захист, а на попередження порушення права і тому предмет її діяльності специфічний. На відміну від судової діяльності, предметом якої переважно є спори про право цивільне, предмет нотаріальної діяльності складають безспірні справи.

Література

1. Безсмертна Н. Виконавчий напис як один із способів захисту суб'єктивних цивільних прав / Н. Безсмертна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки, 2007. – № 74–76. – С. 123–126.
2. Грибанов В. П. Пределы осуществления и защиты гражданских прав / В. П. Грибанов. – М., 1972. – 284 с.
3. Желіховська Ю. В. Виконавчий напис як засіб захисту цивільних прав нотаріусом / Ю. В. Желіховська // Мала енциклопедія нотаріуса [Електронний ресурс] 2011. – № 5 (59). – Режим доступу: <http://www.yurradnik.com.ua/stride/men/?m=authors&aut=849&art=1866>.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Голос України. – 2003. – № 45–46, 47–48 (12,13 березня). – Ст. 356.
5. Шишленко В. Г. Правове регулювання та організація діяльності нотаріату в Україні / В. Г. Шишленко // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 971–975.

УДК 347.426 (043.2)

Омельченко Г. В., асистент,
Юркевич Ю. О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ЗАВДАНОЇ ЗЛОЧИНОМ

Цивільний кодекс України 2003 р. надав розвиток положенню ст. 56 Конституції України, відповідно до якої кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Питання відшкодування шкоди, заподіяної актами влади, в ЦК України врегульовані у трьох статтях глави 82: ст. 1173 «Відшкодування шкоди, заподіяної органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування», ст. 1174 «Відшкодування

шкоди, заподіяної посадовою або службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування», ст. 1175 «Відшкодування шкоди, заподіяної органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування у сфері нормотворчої діяльності» [1].

У теорії цивільного права норми, що містяться у вищевказаних статтях, прийнято називати правилами про спеціальний делікт – шкоду, заподіяну актами влади. У статтях 1177 та 1207 ЦК закріплено положення про відшкодування державою шкоди, завданої злочином. Для відшкодування шкоди на підставі ст. 1177 та 1207 ЦК окрім факту заподіяння шкоди, злочинного діяння та причиново-наслідкового зв'язку між ними потрібна наявність особливих умов, зокрема, особу злочинця має бути не встановлено або така особа повинна бути неплатоспроможною [2, с. 252].

Частина 2 ст. 1191 ЦК надає право державі, Автономній Республіці Крим, територіальним громадам, юридичним особам звернутися з регресною вимогою до фізичної особи, винної у скоєнні злочину, в розмірі коштів, витрачених на лікування особи, яка потерпіла від цього злочину.

Право регресу, на думку О. О. Отрадної, – передбачене у вищевказаній нормі, застосовується за наявності таких ознак:

- по-перше, ця норма застосовується в разі заподіяння шкоди здоров'ю фізичної особи внаслідок злочинних дій;
- по-друге, лікування потерпілої фізичної особи здійснювалося за рахунок держави, Автономної республіки Крим, територіальної громади або юридичної особи (наприклад, страхової компанії);
- по-третє, право регресу може бути застосовано до фізичної особи, винної у скоєнні злочину, тобто стосовно такої особи має бути вирок суду, який вступив у законну силу і яким підтверджується її вина у скоєнні злочину [3, с. 39].

Відсутність спеціального закону є центральною проблемою в реалізації ст. 1177 і 1207 ЦК. Було розроблено декілька проектів закону про відшкодування державою шкоди, завданої злочином, але жоден із запропонованих проектів не був прийнятий Верховною Радою України [2, с. 252].

Заслуговує на увагу ідея створення державного фонду відшкодування шкоди, завданої злочином. Джерелами фінансування фонду можуть також бути відрахування з державного бюджету з тих сум, які отримані від використання праці засуджених, реалізації конфіскованого майна, в результаті стягнення штрафів за кримінальні та адміністративні правопорушення, тощо.

Належне функціонування на практиці механізму відшкодування державою шкоди, завданої злочином, повинно вирішити завдання ефектив-

ного поновлення прав осіб, які потерпіли від злочинів, своєчасного відшкодування потерпілому шкоди, а також сприятиме утвердженню прав і свобод людини [2, с. 253].

Труднощі відшкодування матеріальної шкоди у даному випадку породжуються низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників: несвоєчасністю звернення потерпілих із заявою про злочин; різноманітністю способів приховування та реалізації викраденого майна; знищенням майна; високим рівнем оснащення злочинців засобами зв'язку, транспортом та іншою технікою, що забезпечує швидкий вивіз викраденого майна в інші райони і його реалізацію; груповим характером скоєних злочинів; недоліком необхідних у правоохоронних органів сил і засобів для роботи в місцях можливого збуту викраденого (магазини, ринки тощо) і т.д. Складностей у вирішенні цих питань багато, а тому є підставою поділити такі проблеми на об'єктивні та суб'єктивні [4, с. 334].

Література

1. Шевченко Я. М. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар: у 2 ч. / Я. М. Шевченко. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре». – Ч. 2. – 826 с.
2. Ткач І. В. Відшкодування державою шкоди завданої злочином / І. В. Ткач // Вісник академії адвокатури. – 2011. – № 2(21). – С. 251–253.
3. Отрадна О. О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: навч. посіб. / О. О. Отрадна. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 240 с.
4. Татарин І. Проблеми забезпечення відшкодування матеріальної шкоди потерпілим від злочинів на стадії досудового слідства / І. Татарин // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2012. – С. 321–334.

УДК 347.78 (043.2)

Пономаренко О. В., к.т.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Комп'ютерна програма визначена в національному законодавстві у сфері авторського права і суміжних прав як набір інструкцій у вигляді слів, шифрів, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату. Це найбільш загальне визначення комп'ютерної програми.

М. В. Гордон в своїй роботі «Радянське авторське право» пише: «об'єктом правоотношения по авторскому праву является произведение автора в целом, а в этом произведении неотделимы как содержание, так и внешняя